
Tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 0. maj 2007

2. udkast

(Opdateringer)

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 22. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 3. maj 2007. Lovforslaget var til 2. behandling den 22. maj 2007, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Retsudvalget.

Dispensation fra § 8 a, stk. 2, i Folketingets forretningsorden

[Udvalget anmoder om, at Folketinget dispenserer fra reglen i forretningsordenen om, at 3. behandling først må finde sted 2 dage efter, at tillægsbetænkningen er omdelt.]

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 2 møder.

Sammenhæng med lovforslag nr. L 166

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrist ved visse køb m.v.) (lovforslag nr. L 166).

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Metal, FOA, 3F og HK,
Advokatfirmaet Elmer & Partnere,
Fagligt Fælles Forbund
FTF,
Lars Jensen, Rødekro,
Teknisk Landsforbund og
advokat Olav Willadsen, Glostrup.

Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputation

Endvidere har advokatfirmaet Elmer & Partnere mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 34 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, [som denne har besvaret] og 4 spørgsmål til beskæftigelsesministeren, som denne har besvaret. Udvalgets spørgsmål og ministrenes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Samråd

Udvalget har stillet 1 samrådsspørgsmål til justitsministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 24. maj 2007. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

[]

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.[Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

Birthe Rønn Hornbech (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Nonbo (V) Søren Pind (V)
Peter Skaarup (DF) fmd. Kim Christiansen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Tom Behnke (KF)
Allan Niebuhr (KF) Simon Pihl Sørensen (S) Per Kaalund (S) Lissa Mathiasen (S)
Frode Sørensen (S) Elisabeth Arnold (RV) Simon Emil Ammitzbøll (RV)
Anne Baastrup (SF) nfm. Line Barfod (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	51	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4

Oversigt over bilag vedrørende L 165 efter betækningsafgivelse

Bilagsnr. Titel

8	Betænkning afgivet den 3/5-07
9	Henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
10	Henvendelse af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekre
11	Henvendelse af 16/5-07 fra FTF
12	Henvendelse af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
13	1. udkast til tillægsbetænkning
14	Henvendelse af 21/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund
15	Henvendelse af 23/5-07 fra Dansk Metal, FOA, 3F og HK
16	Henvendelse af 23/5-07 fra Fælles Fagligt Forbund
17	Henvendelse af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
18	Notat om forældelse, anmeldelse og genoptagelse af arbejdsskade sager, fra Arbejdsskadestyrelsen
19	Henvendelse af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
20	Henvendelse af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 165 efter betækningsafgivelse

Spm.nr. Titel

11	Spm. om lovforslaget indebærer, at forældelsesfristen for reparationsarbejder udført for forbrugere bliver 10 år, mens reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om kommentar til henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekre, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm. om den 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm. om, hvilke særlige hensyn der ligger bag den foreslåede forældelsesfrist på 5 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
17	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
18	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
19	Spm. om rådgivning fra en faglig organisation, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
20	Spm. om konsekvenser for arbejdsskadede, til justitsministeren, og

- ministerens svar herpå
- 21 Spm. om kommentar til henvendelse af 16/5-07 fra FTF, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om kommentar til henvendelse af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra Dansk Metal, FOA, 3F og HK, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om på forskellen på de foreslåede regler om forældelse for arbejdsskader og miljøskader, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra Fælles Fagligt Forbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om ministerens talepapir til samrådet 24/5-07 om samrådspørgsmål A, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om konkrete eksempler på, hvad der i forhold til forældelsesfristens påbegyndelse for så vidt angår arbejdsskader nærmere ligger i, at den tilskadekomne fik eller »burde« have fået kendskab til kravet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om ændringsforslag, der undtager arbejdsskadesikringsloven fra L 165 og L 166 med henblik på at få problemstillingerne belyst i et særligt udvalg, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
- 31 Spm. om eventuelt ændringsforslag, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
- 32 Spm. om arbejdsskadekrav, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om begyndelsestidspunktet for forældelse af arbejdsskadesager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om kommentar til de to eksempler på sager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om et tænkt eksempel, hvor en person kommer ud for en arbejdsulykke, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om domme, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om antallet af sager, som er blevet afvist af Arbejdsskadestyrelsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om den 5-årige frist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om ministeren lovforslaget vil resultere i flere retssager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

- 41 Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 42 Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om, hvilke grupper der vil blive stillet ringere med en vedtagelse af L 165 og L 166, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om, hvor mange personer, der vil blive stillet ringere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag på L 165 og L 166, som undtager arbejdsskadeområdet fra lovforslagene, til justitsministeren, [og ministerens svar herpå]
- 46 Spm. om kommentar til de ændringsforslag, som er foreslået af Elmer og Partnere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om, hvor mange personer, som efter en eventuel vedtagelse af de i spørgsmålet 46 nævnte ændringsforslag, skønnes at ville være dårligere stillet end efter gældende lovgivning, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 49 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 165 efter betækningsafgivelse**Samråds-
spm.nr. Titel**

A Samrådspm. om en uddybelse af besvarelse af spørgsmål 12 vedr.
henvendelse fra Elmer & Partnere vedr. arbejdsskader, til justitsmini-
steren

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og beskæftigelsesministeren og disses svar herpå

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske af V og <>

Spørgsmål 28, 29, 32-42 er stillet til justitsministeren. Spørgsmål 43, 44, 46 og 47 er stillet til beskæftigelsesministeren.

Spørgsmål 28:

Ministerens bedes tilsende udvalget sit talepapir til samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A.

Svar:

Der vedlægges det udkast til talepapir, som dannede grundlag for justitsministerens besvarelse den 24. maj 2007 af Folketingets Retsudvalgs samrådsspørgsmål A.

1. Henvendelsen fra de to advokater drejer sig jo som bekendt om lovforslagets konsekvenser på arbejdsskadeområdet.

Justitsministeriet har kommenteret henvendelsen i besvarelsen af spørgsmål 12. På grundlag af de opfølgende skriftlige spørgsmål fra udvalget går jeg ud fra, at det navnlig er problemstillingen om virkningerne af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, som udvalget ønsker nærmere belyst. Det vil jeg derfor koncentrere mig om i det følgende, og hvis udvalget derefter har supplerende eller uddybende spørgsmål om detaljerne, vil jeg og mine embedsmænd naturligvis prøve at besvare dem.

2. Langt de fleste krav er i dag underlagt både en kort og en lang forældelsesfrist. Den korte frist er på 5 år og den lange frist er på 20 år. Den korte frist begynder først at løbe fra det tidspunkt, hvor kreditor vidste eller burde vide, at kravet bestod, mens den lange frist løber fra det tidspunkt, hvor kravet opstod, uanset om kreditor vidste eller burde vide, at kravet bestod. En fordring forældes, når én af disse to forældelsesfrister er udløbet.

3. Denne kombination af en 5-årig og en 20-årig frist gælder i dag bl.a. for almindelige krav om personskadeerstatning.

Hvis der er tale om et erstatningskrav i henhold til arbejdsskadesikringsloven, gælder imidlertid ifølge en højesteretsdom fra 1999 det særlige, at den 5-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse. Højesterets afgørelse blev vel at mærke ikke truffet på baggrund af en vurdering af, om det er rimeligt, at lovens korte forældelsesfrist finder anvendelse også på dette område, men alene på baggrund af en fortolkning af den gældende 1908-lov.

Situationen er altså i dag, at et krav, der fremsættes over for arbejdsskademyndighederne efter arbejdsskadesikringsloven, alene forældes efter 20-års fristen.

4. Også efter lovforslaget vil langt de fleste krav være omfattet af både en kort og en lang frist.

Lovens lange frist forkortes fra 20 til 10 år, men dog med visse undtagelser, bl.a. for krav på personskadeerstatning - herunder krav efter arbejdsskadesikringsloven - hvor fristen tværtimod forlænges fra 20 til 30 år.

Lovens korte forældelsesfrist forkortes efter forslaget fra 5 til 3 år, men stadig sådan, at den korte frist først begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor kreditor – den skadelidte – var eller burde være bekendt med kravet. Baggrunden for forslaget om at forkorte lovens korte frist fra 5 til 3 år er, at

tvister om fordringer generelt bør søges afgjort så hurtigt som muligt, bl.a. for at undgå bevistvivl, og forslaget bygger på den grundtanke, at det i vore dage som regel vil være rimeligt at forlange, at man reagerer over for skyldneren inden for 3 år efter, at man er blevet klar over, at man havde et krav mod vedkommende.

Efter lovforslaget vil 3-års fristen gælde i kombination med en absolut 30-års frist for alle krav på personskadeerstatning - også krav, der rejses over for arbejdsskademyndighederne i medfør af arbejdsskadesikringsloven.

Så mens der på arbejdsskadeområdet i dag gælder en absolut 20-års frist, vil der fremover gælde en absolut 30-års frist kombineret med en 3-års frist, som imidlertid først begynder at løbe, når man er eller bør være klar over, at man har lidt en skade, og at skaden skyldes arbejdet.

Det er altså ikke dækkende, hvis det hævdes, at man med lovforslaget på dette område vil gå fra en 20-års frist til en 3-års frist: Man går fra en 20-års frist til en 30-års frist, og samtidig kræver man blot, at personer der kommer til skade på deres arbejde – efter helt samme princip som for alle andre personer, der kommer til skade – skal reagere inden for 3 år efter, at der er blevet klarhed om sygdommen og dens sammenhæng med arbejdet. Efter min opfattelse vil det være en rimelig og hensigtsmæssig retstilstand.

Lad mig nævne et eksempel på, hvordan de nye regler vil virke: Hvis f.eks. en person først bliver syg nogle år efter det skadelige arbejdes ophør, og den pågældende til at begynde med håber på bedring og forsøger at arbejde videre, men senere må opgive, vil den pågældende typisk have krav på erstatning for tab af erhvervsevne. Dette erstatningskrav vil i et sådant tilfælde først blive forældet efter lovens korte frist 3 år efter, at den pågældende måtte opgive at arbejde videre.

I et sådant tilfælde skal den skadelidte altså blot sørge for at rejse kravet over for arbejdsskademyndighederne inden for 3 år efter, at den pågældende måtte holde op med at arbejde.

Man kan så forestille sig den situation, at arbejdsskademyndighederne afviser kravet, fordi man ikke finder det bevist, at sygdommen skyldtes den pågældendes arbejde. En sådan afvisning har jo umiddelbart ikke noget med forældelsesreglerne at gøre, men hvad sker der, hvis der 4 år senere kommer væsentlige nye oplysninger, der betyder, at årsagssammenhængen mellem sygdommen og arbejdet nu faktisk kan bevises? Her vil arbejdsskadesikringslovens betingelser for at få sagen genoptaget hos myndighederne være opfyldt, men risikerer man så, at kravet i mellemtiden er blevet forældet? Nej, i et sådant tilfælde vil 3-års fristen også være suspenderet, og fristen begynder altså først at løbe fra det tidspunkt, hvor de nye væsentlige oplysninger foreligger.

På baggrund af det jeg her har sagt, er det min konklusion, at der ikke er tale om at stille de skadelidte i arbejdsskadesager i en urimelig situation, og jeg synes ikke, at der er behov for at lave særregler, der afviger fra de regler, der i øvrigt vil gælde på personskadeområdet.

Jeg har i første omgang undladt at komme ind på det ændringsforslag, jeg har fremsat efter aftale med beskæftigelsesministeren. Det vedrører jo en mere specifik problemstilling vedrørende genoptagelse af afgjorte sager.

Spørgsmål 29:

Ministerens bedes i fortsættelse af samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A ved anvendelsen af konkrete eksempler uddybe/konkretisere, hvad der i forhold til forældelsesfristens påbegyndelse for så vidt angår arbejdsskader nærmere ligger i, at den tilskadekomne fik eller »burde« have fået kendskab til kravet.

Svar:

Lovforslagets § 3, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Stk. 2. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.«

På det omhandlede punkt svarer den såkaldte suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2, indholdsmæssigt til § 3 i den gældende 1908-lov. Ifølge en højesteretsdom fra 1999 finder 1908-loven dog ikke anvendelse ved krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Både den gældende og den foreslåede suspensionsregel har til formål at sikre, at kreditor kun mister sit krav efter lovens korte frist, hvis det kan bebrejdes kreditor, at han eller hun ikke reagerede før fristens udløb. Suspensionsreglen skal sikre, at lovens korte frist ikke medfører resultater, der er urimelige for kreditor, og derfor er der ved anvendelsen af den gældende regel generelt blevet taget et betydeligt hensyn til kreditor, jf. herved Eivind Einersen, *Forældelsesloven af 1908 med kommentarer* (1999), side 264.

Både den gældende og den foreslåede suspensionsregel er således udtryk for en almindelig culpa-regel, idet forældelsesfristen kun begynder at løbe, hvis det skyldes kreditors culpøse adfærd, at denne ikke har viden om fordringen og skyldneren, jf. herom bl.a. Bo von Eyben, *Forældelse I* (2003), side 448.

Som et eksempel på anvendelse af den gældende suspensionsregel uden for arbejdsskadeområdet, kan nævnes Højesterets kendelse af 5. november 1990, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1991.1 H. Sagen drejede sig om en person, der efter et trafikuheld den 3. november 1981 var blevet behandlet på hospitaler bl.a. for en knæskade. En hofteskade blev først opdaget den 6. juli 1982 ved en ambulans kontrol. Lægen, der havde foretaget denne kontrol, forklarede i retten, at han ikke kunne huske, om han havde sagt til den skadelidte, at der kunne blive tale om varigt men efter hofteskaden, og at det efter hans opfattelse var en lægefejl, at hofteskaden ikke var blevet opdaget og behandlet tidligere. Den skadelidte havde i 1984 set en erklæring fra lægen herom. Højesteret fastslog ved kendelsen, at den skadelidtes eventuelle erstatningskrav ikke var forældet efter 1908-lovens 5-års frist den 10. september 1988, hvor den skadelidte anlagde retssag mod de hospitaler, der havde foretaget behandlingen efter trafikuheldet.

Ved en arbejdsskade forstås efter arbejdsskadesikringslovens § 5 en ulykke eller en erhvervssygdom, der er en følge af arbejdet eller de forhold, som arbejdet er foregået under.

I praksis kan der bl.a. opstå tvivl om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem skaden og arbejdet eller arbejdsforholdene.

Er der tale om skader, der opstår umiddelbart i forbindelse med en *ulykke* på arbejdet, må den skadelidte (eller eventuelt dennes efterladte) som udgangspunkt antages at have fået fornøden viden om den formodede årsagssammenhæng med arbejdet på ulykkesdagen.

Er der tale om en *erhvervssygdom* eller om *følgeskader*, som er indtrådt nogen tid efter en ulykke, vil det derimod ikke uden videre kunne lægges til grund, at den skadelidte (eller dennes efterladte) vidste eller burde vide, at sygdommen var arbejdsbetinget. Anvendelsesområdet for »burde viden« vil her være meget snævert, idet forældelsesfristen typisk først vil kunne løbe fra det tidspunkt, hvor en læge har fortalt den skadelidte eller de efterladte, at der er tale om en sygdom eller skade, som må antages at være arbejdsbetinget.

Arbejdsskadestyrelsen har oplyst, at man til brug for vurderingen af, om og hvornår den skadelidte eller de efterladte har fået den relevante viden, i givet fald bl.a. vil indhente relevante journaloplysninger fra de læger og hospitaler, som har undersøgt den skadelidte.

Adskillige sygdomme kan skyldes skadelige påvirkninger, der findes både i og uden for den skadelidtes arbejdsmiljø, og det vil generelt ikke kunne kræves, at den skadelidte eller de efterladte skal have kendskab til, hvilke sygdomme der er eller kan være arbejdsbetingede.

Ud over spørgsmålet om årsagssammenhæng med arbejdet vil der i praksis bl.a. også kunne være tvivl om, hvornår skadelidte var i stand til at opføre sit krav.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for et krav om f.eks. tab af erhvervsevne tidligst vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor det er muligt at konstatere, at der er lidt et erhvervsevnetab, f.eks. det tidspunkt, hvor den skadelidte på grund af arbejdsskadens følger må ophøre med at arbejde eller må overgå til anden og lavere lønnet beskæftigelse.

Spørgsmål 32:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at arbejdsskadekrav i som udenfor kontrakt omfattes af 5-årsfristen i § 4. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Forslaget fra advokatfirmaet Elmer & Partnere om at forlænge den foreslåede forældelsesfrist fra 3 år til 5 år for arbejdsskadekrav vil indebære, at skadelidte vil have 5 år i stedet for 3 år til at anmelde et krav i anledning af en arbejdsskade til myndighederne regnet fra tidspunktet, hvor den pågældende fik eller burde have fået kendskab til kravet, hvilket vil sige fra tidspunktet, hvor skadelidte er i stand til at opføre et krav og til at indse, at kravet er begrundet i en arbejdsskade.

Imod et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres, at det ikke i samme omfang som en forældelsesfrist på 3 år vil tilskynde den skadelidte til at søge kravet bragt på det rene hurtigt med henblik på at sikre, at en eventuel tvist kan løses på det bevismæssigt bedste grundlag.

For et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres arbejdsskadeområdet særlige karakter, herunder at der i dag ikke gælder nogen »kort« forældelsesfrist på dette område, og at Folketinget netop har vedtaget at udvide adgangen til at dispensere fra de gældende anmeldelsesfrister efter arbejdsskadeloven.

Spørgsmål 33:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at begyndelsestidspunktet for arbejdsskadesager bliver det tidligste af de tidspunkter, hvor et varigt mén eller et klart erhvervsevnetab med sikkerhed kan fastslås. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Advokaterne Søren Kjær Jensen og Karsten Høj foreslår i den pågældende henvendelse, at begyndelsestidspunktet for forældelse af krav i anledning af arbejdsskader begynder at løbe efter de retningslinjer, der fremgår af Højesterets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 1594.

Den foreslåede 3-årige forældelsesfrist skal som udgangspunkt regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, men efter lovforslagets § 3, stk. 2, begynder forældelsesfristen først at løbe fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren får eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Højesteret fastslog ved den nævnte dom, at en række krav ikke var forældet, fordi den skadelidte havde befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sine krav på erstatning for tab af erhvervsevne og godtgørelse for varigt men.

Som anført i lovforslagets bemærkninger viderefører bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 2, den gældende retstilstand på dette punkt. Der er således ikke behov for at ændre lovforslaget for at opnå en videreførelse af den retstilstand, som dommen er udtryk for.

Det indebærer i praksis bl.a., at den foreslåede 3-årige forældelsesfrist først kan begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor skadelidte er i stand til at opgøre et krav og til at indse, at kravet er begrundet i en arbejdsskade.

Forældelsesfristen for krav på godtgørelse for varigt men regnes således tidligst fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige følger af skaden er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre et krav. Forældelsesfristen for krav på erstatning for tab af erhvervsevne regnes på samme måde tidligst fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige og erhvervsmæssige forhold er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre et krav.

Det bemærkes, at det bl.a. også følger af den omhandlede højesteretsdom, at forældelsesfristen for helbredelsesudgifter, tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte efter omstændighederne vil kunne opgøres på et tidligere tidspunkt end krav på godtgørelse for varigt men og krav på erstatning for tab af erhvervsevne.

Spørgsmål 34:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, fordi området tidligere har været underlagt en 20-årsfrist. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Forslaget fra advokatfirmaet Elmer & Partnere om at forlænge den foreslåede tillægsfrist fra 1 år til 3 år for arbejdsskadekrav vil indebære, at skadelidte vil have mindst 3 år i stedet for mindst 1 år regnet fra det tidspunkt, hvor der gives meddelelse om arbejdsskademyndighedernes afgørelse, til at afbryde forældelsen endeligt, eksempelvis ved at indbringe afgørelsen for domstolene.

Imod et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres, at det ikke i samme omfang som en tillægsfrist på 1 år vil tilskynde den skadelidte til at søge kravet bragt på det rene hurtigt med henblik på at sikre, at en eventuel tvist kan løses på det bevismæssigt bedste grundlag.

For et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres arbejdsskadeområdet særlige karakter, herunder at der i dag ikke gælder nogen »kort« forældelsesfrist på dette område.

Spørgsmål 35:

Ministerens bedes kommentere de to eksempler på sager, som efter de nye foreslåede regler ville falde for forældelsesfristen, jf. henvendelsen fra Elmer & Partnere af 23/5-07 (bilag 17).

Svar:

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af de to utrykte landsretsdomme, som advokaterne henviser til som grundlag for de to eksempler.

Det første eksempel drejer sig om en hjemmehjælper, der først anmelder en skade 6 år efter skadens indtræden. Hjemmehjælperen har i den mellemliggende periode fortsat kunnet passe sit arbej-

de, men dog med mange sygedage. Spørgsmålet er, om et eventuelt krav på erstatning for tabt erhvervsevne i en sådan situation ville være forældet efter de foreslåede regler.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på erstatning for tab af erhvervsevne tidligst regnes fra det tidspunkt, hvor det er muligt for den skadelidte at opføre sit krav, f.eks. det tidspunkt, hvor den skadelidte ophører med at arbejde eller overgår til anden og lavere lønnet beskæftigelse på grund af arbejdsskadens følger.

I det pågældende eksempel ville forældelsesfristen for kravet om erhvervsevnetaberstatning derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være udløbet efter de foreslåede regler.

I det andet eksempel beskrives en situation, hvor den skadelidte ikke regner med, at hun vil få varige men. Skadelidte har indimellem nogle rygproblemer, som hun kommer sig over, og først da skadelidte efter et rygproblem knap tre år efter ulykken ikke kommer sig igen, anmelder hun skaden. At skadelidte anmelder kravet, inden der er gået 3 år fra den begivenhed, der gav anledning til rygproblemerne, skyldes ifølge advokaterne den tilfældighed, at rygproblemernes varige karakter når at vise sig inden for 3 år.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på godtgørelse for varigt men i en sådan situation tidligst vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige følger af skaden er så afklarede, at den skadelidte kan opføre sit krav. I det nævnte eksempel vil forældelsesfristen for kravet på mengodtgørelse derfor efter Justitsministeriets opfattelse først skulle regnes fra det tidspunkt, hvor det kan konstateres, at rygproblemerne har en varig karakter.

I dette eksempel ville forældelsesfristen for kravet om mengodtgørelse derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være udløbet efter de foreslåede regler, selv om rygproblemernes varige karakter først havde kunnet konstateres f.eks. 4 år efter skaden.

Spørgsmål nr. 36:

I et tænkt eksempel, hvor en person kommer ud for en arbejdsulykke, antager vi, at sagen bliver endeligt afgjort i Ankenævnet efter 2 år med en erstatning for såvel mén som delvis erhvervsevnetab. I så fald bedes ministeren redegøre for, hvor lang tid, der herefter må gå, før sagen bliver indbragt for domstolene med krav om erstatning efter erstatningsansvarsloven. Herunder om der er forskel i forhold til sager om supplerende mén- og erstatningsansvarserstatning og sager om godtgørelse for svie og smerte.

Svar:

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 20 vedrørende lovforslaget, vil den foreslåede »korte« forældelsesfrist som udgangspunkt skulle regnes fra skadens indtræden både for krav efter arbejdsskadesikringsloven og krav efter de almindelige erstatningsretlige regler, jf. lovforslagets § 2, stk. 1 og 4. Denne forældelsesfrist begynder dog ikke at løbe, hvis skadelidte var i utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 3, stk. 2.

Det følger af Højesterets dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1995.843 H, at i tilfælde, hvor et krav kan være omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er den skadelidte ikke berettiget til at forfølge sit eventuelle krav efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om dennes tilsvarende krav efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort. Dommen indebærer, at krav på supplerende godtgørelse for varigt men og supplerende erstatning for tab af erhvervsevne (»differencekrav«) ikke kan rejses efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om kravet efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort.

Det følger af lovforslagets § 14, at hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør. Denne bestemmelse vil i givet fald finde anvendelse på den beskrevne situation, således at forældelsesfristen vedrørende differencekrav tidligst kan udløbe et år efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse om kravene i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Den skadelidte vil i det nævnte eksempel, hvor der kun er gået 2 år fra forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, da der træffes afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, have et år efter Ankestyrelsens afgørelse til at indbringe det supplerende krav mod arbejdsgiveren for domstolene. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 1 år, ville den skadelidte have haft 2 år til at indbringe sagen for domstolene i medfør af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, og § 14 ville i så fald ikke have haft selvstændig betydning. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 3 år, ville den skadelidte i medfør af § 14 have haft et år til at indbringe sagen for domstolene.

Der kan ikke efter arbejdsskadesikringsloven rejses krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte. Sådanne krav vil derfor kunne rejses uafhængigt af arbejdsskademyndighedernes behandling af kravet efter arbejdsskadesikringsloven. Forældelsesfristen for disse krav vil skulle regnes fra skadens indtræden, jf. lovforslagets § 2, stk. 4, medmindre skadelidte hverken kendte eller burde kende fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 3, stk. 2.

I det nævnte eksempel, hvor der er gået 2 år fra forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, da der træffes afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, vil den skadelidte derfor have et år efter Ankestyrelsens afgørelse til at indbringe krav mod arbejdsgiveren på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte for domstolene. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 1 år, ville den skadelidte have haft 2 år til at indbringe sagen for domstolene i medfør af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 3 år, ville den skadelidte ikke have nogen yderligere frist for at indbringe de pågældende krav for domstolene, medmindre den 3-årige forældelsesfrist er suspenderet efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Spørgsmål 37:

Er ministeren enig i, at 3 ud af de 4 domme, som Elmer & Partnere nævner, jf. bilag 17, ikke ville have medført de store erstatninger til de pågældende, hvis deres sager var blevet behandlet efter de regler, der foreslås?

Svar:

De to første domme, som advokaterne nævner, er behandlet i besvarelsen af spørgsmål nr. 35 vedrørende lovforslaget. Som det fremgår heraf, er det Justitsministeriets opfattelse, at kravene i disse to sager ikke ville have været forældet efter de foreslåede regler.

Advokaterne nævner endvidere Højesterets domme optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2006, side 1444 og 2006, side 3370. Begge domme angår tilfælde, hvor Arbejdsskadestyrelsen har genoptaget sager på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43. Ingen af kravene i disse sager ville have været forældet efter de foreslåede regler, hvis Folketinget vedtager det ændringsforslag, som er sendt til Retsudvalget den 23. maj 2007, og som indebærer, at der i sådanne genoptagelses-tilfælde alene vil gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år.

Spørgsmålet kan således besvares benægtende.

Spørgsmål 38:

Kan ministeren bekræfte, jf. henvendelsen fra Elmer & Partnere (bilag 17), at antallet af sager, som er blevet afvist af Arbejdsskadestyrelsen i den periode, hvor arbejdsskademyndighederne urigtigt anvendte en 5-årsforældelsesfrist over en 3-årig periode var 1.679 sager?

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelsen af spørgsmålet.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst følgende:

»Arbejdsskadestyrelsen har i forbindelse med Højesterets dom af 5. oktober 1999 vedrørende forældelse opgjort antallet af sager, der er afvist med begrundelsen, at kravet var forældet, til 1.679.

I forbindelse med dommen blev der skrevet ud til 1.214 personer, idet der i de resterende sager allerede var sket genoptagelse blandt andet som følge af hjemvisninger fra Ankestyrelsen.

998 fik deres sag genoptaget.

Der er tilkendt erstatning og godtgørelse i 345 af disse sager.«

Spørgsmål 39:

Er ministeren enig med Elmer & Partnere, jf. bilag 17, når de anfører, at den 5-årige frist, der må formodes at være indarbejdet i befolkningens bevidsthed, ikke har været mere indarbejdet, end at hundredevis af arbejdsskaderamte hvert år har anmeldt skader mere end 5 år, efter at disse er indtrådt?

Svar:

Højesteret fastslog ved dommen, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 19, at den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven ikke finder anvendelse på krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven. Dommen gav anledning til, at Arbejdsskadestyrelsen genoptog en række sager, som var blevet afvist med den begrundelse, at kravene var forældet efter 1908-loven. Der er redegjort for antallet af sager i besvarelsen af spørgsmål nr. 38 vedrørende lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at der årligt anmeldes ca. 45.000 arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen. Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 44 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 40:

Er ministeren enig i, at lovforslaget vil resultere i flere retssager?

Svar:

Justitsministeriet lægger til grund, at spørgsmålet navnlig angår en eventuel forøgelse af antallet af retssager om krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Efter lovforslaget afbrydes både den foreslåede »korte« frist på 3 år og den foreslåede »lange« frist på 10 år, for nogle krav vedkommende 30 år, ved, at skyldneren erkender sin forpligtelse, eller ved, at fordringshaveren foretager forskellige former for retslige skridt, jf. lovforslagets §§ 15-18.

Efter lovforslagets § 21, stk. 2, indtræder forældelse tidligst et år efter, at en myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse, hvis en sag om en fordrings eksistens eller størrelse, eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb er indbragt for den administrative myndighed.

Det vil derfor i første omgang ikke være nødvendigt at anlægge retssag for at afbryde forældelsen af et krav, der anmeldes efter arbejdsskadesikringsloven, idet indbringelse af kravet for arbejdsskademyndighederne vil medføre, at forældelsesfristen foreløbigt afbrydes.

Den 1-årige tillægsfrist i lovforslagets § 21, stk. 2, indebærer, at den skadelidte har *mindst* et år fra myndighedens afgørelse til at indbringe afgørelsen for domstolene. Fristen vil være længere, hvis der er mere end et år tilbage af den almindelige forældelsesfrist.

På arbejdsskadeområdet gælder i dag alene den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov. Denne forældelsesfrist kan afbrydes ved påmindelse, og hvis den skadelidte er uenig i arbejdsskademyndighedernes afgørelse og ønsker at indbringe den for domstolene, vil det således i dag ikke være nødvendigt at gøre dette inden for et år for at undgå, at fordringen forældes.

Det kan derfor naturligvis ikke på forhånd udelukkes, at den foreslåede 1-års frist i nogle tilfælde vil kunne medføre, at en skadelidt vælger at anlægge retssag inden fristens udløb for at undgå forældelse, og at det efterfølgende fastslås, at arbejdsskademyndighedernes afgørelse var korrekt.

Spørgsmål 41:

Hvilke overvejelser, initiativer og beslutninger vil en skadelidt typisk skulle tage inden for den foreslåede tillægsfrist på 1 år, og hvor lang tid må de enkelte dele skønsmæssigt vurderes at tage?

Svar:

Justitsministeriet lægger til grund, at spørgsmålet tager sigte på arbejdsskadesager, hvor arbejdsskademyndighederne har truffet en afgørelse, som skadelidtes er helt eller delvis uenig i.

Der er bl.a. i besvarelsen af spørgsmål nr. 40 vedrørende lovforslaget redegjort for bestemmelsen i lovforslagets § 21, stk. 2, som i arbejdsskadesager indebærer, at forældelse *tidligst* indtræder et år efter, at arbejdsskademyndighederne har givet meddelelse om afgørelsen.

Efter almindelige forvaltningsretlige principper er arbejdsskademyndighederne forpligtede til at søge sagerne forsvarligt belyst, inden der træffes afgørelse, og myndighederne har bl.a. adgang til at indhente oplysninger om skadelidtes helbreds- og erhvervs- og sociale forhold. Arbejdsskademyndighederne har efter forvaltningslovens almindelige regler pligt til at partshøre den skadelidte over de oplysninger, der måtte være indhentet til brug for behandlingen af sagen. Skadelidte kan i den forbindelse anføre, om der er oplysninger, som efter hans eller hendes mangler i vurderingsgrundlaget.

Endvidere har arbejdsskademyndighederne efter forvaltningsloven pligt til at begrunde de afgørelser, der træffes, og det skal fremgå af begrundelsen, hvilke oplysninger der er lagt vægt på ved afgørelsen.

Uanset det anførte forekommer der naturligvis tilfælde, hvor den skadelidte efter sagens afgørelse finder, at der er behov for at indhente supplerende oplysninger eller rådgivning med henblik på eventuelt at anfægte afgørelsen. I givet fald kan der eventuelt være anledning til at søge om fri proces. Der kan ikke siges noget generelt om, hvilke oplysninger der kan være tale om, eller hvilke elementer i en afgørelse, en skadelidt kan være uenig i, og det kan naturligvis ikke på forhånd udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor der er truffet en forkert afgørelse af myndighederne, og hvor den skadelidte har behov for supplerende oplysninger, som ikke kan skaffes inden for et år.

Det bemærkes, at arbejdsskademyndighedernes afgørelse bl.a. vil kunne genoptages efter arbejdsskadesikringslovens regler herom, hvis der efter afgørelsen er fremkommet nye, væsentlige, faktiske oplysninger. I så fald får den foreslåede tillægsfrist ingen betydning.

Spørgsmål 42:

Mener ministeren i fortsættelse af forrige spørgsmål, at skadelidte uden videre vil kunne nå det hele inden for 1 år?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 41 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 43:

Ministeren bedes oplyse, hvilke grupper der vil blive stillet ringere med en vedtagelse af L 165 og L 166.

Svar:

Efter gældende regler er forældelsesfristen for krav efter arbejdsskadesikringsloven 20 år.

Det fremsatte forslag til ny forældelseslov indebærer for arbejdsskadeområdet, at der indføres en kort forældelsesfrist på 3 år kombineret med en absolut frist på 30 år. Den korte frist regnes fra det tidspunkt, hvor tilskadekomne kunne opgøre og rejse sit krav. Den lange frist på 30 år regnes fra ophøret af den skadevoldende handling.

Den nye forældelseslov vil således ramme personer, der forholder sig passivt i 3 år eller mere efter, at pågældende var i stand til at opgøre og rejse sit krav.

Det gælder både i forhold til anmeldelse af selve skaden og anmodning om genoptagelse. For så vidt angår genoptagelse regnes den korte frist fra det tidspunkt, hvor de forhold, som begrunder genoptagelse efter loven, foreligger.

Det bemærkes, at det fremsatte ændringsforslag indebærer, at den korte forældelsesfrist på 3 år og tillægsfristen på 1 år ikke gælder i to tilfælde – dels hvor en sag om erstatning kan genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende er blevet optaget på fortegnelsen over erhvervs sygdomme, jf. arbejdsskade-sikringslovens § 41, stk. 2, dels hvor en sag genoptages på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43.

Den sidstnævnte kategori angår tilfælde, hvor sager genoptages på almindelig forvaltningsretligt grundlag i anledning af, at myndighederne har ændret deres praksis. Arbejdsskadestyrelsen har således genoptaget sager i tilfælde, hvor arbejdsskademyndighedernes praksis er blevet underkendt ved domstolene.

Ændringsforslaget indebærer, at alene den 30-årige forældelsesfrist gælder i disse situationer.

Spørgsmål 44:

Ministeren bedes i fortsættelse af forrige spørgsmål oplyse - om muligt - hvor mange personer, det drejer sig om.

Svar:

Arbejdsskadestyrelsen modtager årligt omkring 45.000 sager, herunder også sager om genoptagelse.

Langt de fleste af disse sager anmeldes rettidigt inden for lovens frister og giver ikke anledning til vanskeligheder i forbindelse med de foreslåede forældelsesfrister.

Arbejdsskadestyrelsen har netop foretaget en forløbsanalyse for skadeårgang 1997.

Følgende skema viser, hvornår sagerne vedrørende 1997 er modtaget i Arbejdsskadestyrelsen. Skemaet viser kun antallet af nye skader i 1997 og viser således ikke antallet af genoptagelser vedrørende 1997.

Skader i 1997 fordelt på året for anmeldelsen

	Året for anmeldelsen											I alt
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Antal	32.451	5.538	666	293	197	127	74	42	36	18	2	39.444
Pct.	82,3	14,0	1,7	0,7	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	100,0

Tabellen viser, at 96,3 pct. af sagerne er anmeldt inden for 1 år fra skadeåret.

98,7 pct. af sagerne er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen inden 3 år, og 99,5 pct. af sagerne er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen inden 5 år. Under 0,5 pct. af sagerne er anmeldt mere end 5 år efter skadeåret.

Tabellen viser **ikke**, om kravene er anmeldt for sent, når de anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen. Det skyldes blandt andet, at sagerne kan være rettidigt anmeldt til forsikringsselskabet. Tabellen viser heller ikke, om der ville være sket suspension af forældelsen, fordi tilskadekomnes krav først på et senere tidspunkt har kunnet opgøres endeligt.

Spørgsmål 46:

Ministerens kommentarer udbedes til de ændringsforslag, som er foreslået af Elmer & Partnere, jf. L 165 – bilag 17, side 6.

Svar:

Der henvises til justitsministerens besvarelse af spørgsmål 32, 33 og 34 af 24. maj 2007 fra Retsudvalget.

Spørgsmål 47:

Ministeren bedes i fortsættelse af forrige spørgsmål oplyse, hvor mange personer, som efter en eventuel vedtagelse af de i spørgsmålet nævnte ændringsforslag, som skønnes at blive dårligere stillet end efter gældende lovgivning.

Svar:

Der henvises til svaret på spørgsmål 44.